

Pere Antoni Pons

Aquí, on passa tot

Premi Maria Beneyto
XXXIV Premis
Ciutat de València

No recordo gairebé res del que diguérem.
Només que, a partir d'un moment
—tots morts, Auschwitz: d'onze germans, només l'àvia—,
vaig deixar, de cop, d'escoltar-te amb el sexe.

‘POETRY REVISITED’

1

I aquest tornar a escriure poesia:
¿s’ha d’entendre com una rendició?

(Fer periodisme, aquí, és com no escriure;
les novel·les prenen molt i donen poc,
i no escriure mai més res ja no és possible.)

¿O més aviat representa
una reconnexion
(modesta,
superficial,
indecisa)
amb el sagrat,
sigui el que sigui el que això vulgui dir
quan respires acorralat entre flaixos de llum,
promeses pàl·lides,
desigs desmanegats
i atrafegats fantasmes sense força?

¿No fotis que hi tornes
perquè en tens trenta-cinc
i et trobes *nel mezzo del cammin* i bla, bla, bla?

¿O potser és l'expressió interessada
d'una voluntat encara insegura
de reinstal·lar-te en l'ara i aquí
i de retrobar el teu lloc en l'afany de fer les coses
només per les pures ganes
de fer les coses?

Esbossar un enfilall de respostes
(mitjons bruts,
puces pedants,
sobrassades
[blanques])
només farà que allunyar-te de la resposta.

*Frustració, rancor, desesperança:
masmorres de l'esperit...*

Si tornes a escriure poesia
és perquè el poema és l'únic espai
on no està mal vist explicar-te
només amb declaracions d'amor i de ràbia,
perquè no i perquè sí.

Igual que l'art contemporani, la poesia és víctima d'una confusió estructural:

li han demostrat que podia ser i fer de tot
i s'ha cregut que podia ser i fer qualsevol cosa

i de qualsevol

[manera

—per bé que parlar de la poesia (o de l'art contemporani) és imprecís i una total injustícia: són els poetes, els artistes, els que han de destriar el gra de la palla, l'audàcia substanciosa o fulgurant

de la filigrana autocomplaent —i ja ho sé

que no és fàcil destriar-los, que allò audaç i substancios i fulgurant avui

demà pot no ser més que quincalla, i que la filigrana autocomplaent pot ser interpretada en el futur

com una coratjosa incursió de pioner en *terra incognita*.

Que una munió de taques excitades d'un artista *amateur*

—i allà on diu taques podria dir *happenings*, *performances*,

qualsevol tipus d'ocurrència/provatura conceptual/sensorial—

o que la glopada retòrica d'un poeta amb més cerveses a sobre que lectures

puguin resultar genials —sona, de fons, lenta música de flauta— no treu que gairebé mai passin de ser segregacions de la vanitat o un joc de mans inspirat

per la ganduleria.

Naturalment, tot això no s'hauria de sobreinterpretar, en cap cas, com una crida a l'ordre (quin ordre?, per començar),

ni com una voluntat exclusivista
de restabliment (en massa i per imperatiu legal) dels sonets i les sextines
o de la figuració i la pintura a l'oli: millor rabejar-se en l'eclecticisme
–l'aiguabarreig en remolí– del present
que en la nostàlgia unívoca del tradicionalisme
o que morir esclafat pel dogma; a més, el deure primer
d'una obra d'art no és representar
ni descriure ni designar ni proclamar ni significar
sinó expressar; és a dir: que cadascú faci
el que li roti
o el que bonament pugui.
Hi ha obvietats, però, que no convé negligir: si vols fer pintura abstracta
has de trobar el teu lloc –alguns l'hi han trobat–
entre el blanc blanquíssim de Malèvitx
i les pletòriques pasterades de Pollock,
i si t'inclines per fer vídeo art
pensa en Nauman, Viola & cia.
però també –sobretot?– en Eisenstein, Ford, Welles, Bergman
(la llista podria ser molt més llarga i plural, i incloure, entre més,
els anuncis de Nike, Benetton, Coca-Cola,
però així la idea ja s'entén),
i si optes per les instal·lacions
tingues en compte que ja existeixen
l'urinari de Duchamp i els mobles d'Ikea,
i etcètera, etcètera.
El mateix, és clar, val per a la poesia; val
per a aquest poema, per començar,
la conclusió lògica –o conseqüent– del qual
haurien de ser les flames.

Un llibre de poemes que sigui –que funcioni–
 no com l'exposició individual d'un artista
 que presenta l'obra feta durant un període
 molt limitat de temps, sinó com l'antològica
 de tota una generació, integrada per artistes
 forjats pels martells d'un mateix context
 però rivals, que es critiquen i es posen en dubte
 les reflexions teòriques i els postulats estètics,
 que s'envegen, es desdenyen, es miren amb recel,
 que –en el fons del fons– no es poden ni veure.

.....

Un llibre de poemes que funcioni –que sigui–
 com una desestructurada comunitat de textos
 fraternalment malavinguts,
 en què les reflexions rigorosament fonamentades
 passin la vetllada a la sala d'estar
 amb les ocurrències ocasionals
 i amb les fugues aforístiques,
 en què la confessió despullada
 comparteixi el llit amb l'hermetisme
 bunqueritzat en metàfores, en què l'especulació
 existencial (ehem, ehem)
 faci neta la seva roba
 en la mateixa rentadora que la imatge de tons
 surrealistes,

en què el crit desesperat i el clam ple de vitalitat
es confonguin –siamesos ressentits–
i sopin a la mateixa cuina que el record rescatat
amb sintaxi, ritme i atmosfera
de novel·la breu.

Una desestructurada
comunitat de textos, en fi,
en què cada un dels textos sigui capaç de renunciar
a l'egoisme
quan la llar tan precària que els acull
sigui atacada per l'exèrcit enemic del pas dels anys
i ells, junts, heroics, espantats,
hagin de repel·lir l'assalt.

SANTEDAT

No són només els pecats comesos
i els mals infligits
que s'han d'expiar per viure en pau
i aspirar a la santedat.
També els elogis
dispensats amb desmesura
i les alegries infundades
s'han d'expiar.
I els amors desesperats
mai no correspostos.
I les il·lusions basades
en la ingenuïtat, la mentida,
la niciesa.
També la confiança dipositada
en qui no n'era mereixedor
convindria que fos expiada.
I el temps perdut en causes injustes.
Els esforços dedicats
a tasques fútils
i les passions consagrades
a obtenir guanys indecents
és obvi que s'hauran d'expiar
tard o d'hora.

I, ja que hi som, expiem
la tendresa sense fonament
i les ambicions
que no condueixen enlloc
ni reporten cap recompensa.
El fervor —qualsevol tipus
de fervor—, expia'l també.
I els errors, i els afectes inconstants,
i les esperances vanes,
i l'entusiasme indegut,
i els perdons impostats.
Tot això, naturalment, cal
que també ho expiïs
—excepte si estàs d'acord que viure en pau
és la forma més embrutidora
de corrupció: faràs bé, aleshores,
de mirar d'expiar
aquest afany —pervers— de santedat.